

LÄRPROJEKT
Hållbara livsmiljöer
– regionerna
kliver fram

Hej!

Regionerna kliver fram – mål och vägval

12 – 13 september, 2024

Jonas Frykman, Reglab

Margareta Wandel, Region Östergötland

Ur programmet den 12 september, 2024

Reglab och lärprojekt

Hållbar livsmiljö – mål, begrepp och utgångspunkter

Nationella uppdrag Tillväxtverket och Vinnova

Regionerna kliver fram – vad kan vi lära av regionala exempel från Dalarna, Kronoberg och Skåne

Middag på SKR

Inspiration, dialoger och övningar

Fikapaus ca 14.20 + småpauser

Vi avslutar 17.30

Vem är med i lärprojektet?

16 Regioner och statliga myndigheter

Norrbottnen, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland-Härjedalen, Dalarna, Västmanland, Stockholm, Gotland, Sörmland, Östergötland, Värmland, Västra Götaland, Jönköping, Kronoberg, Halland, Skåne samt Tillväxtverket och Vinnova

Samarbetspartners

Arkdes, Rise, SKR, Nordregio

Vår utgångspunkt! Ingen ska lämnas utanför
Genomförandet sker med särskild hänsyn till de människor
och samhällen som har sämst förutsättningar

Vad innebär "Ingen ska lämnas utanför"?

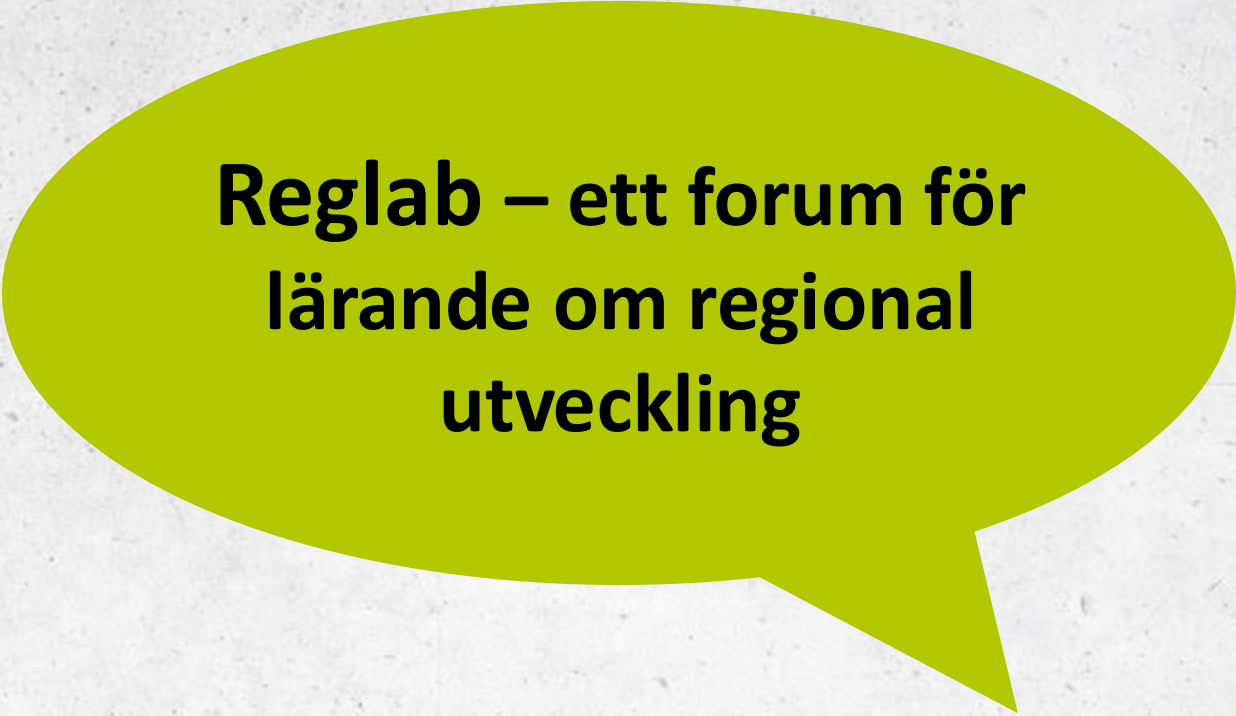
Var känner jag mig mest bekväm?

Jämställdhet – att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

Mångfald - att erkänna, respektera och värdera skillnader baserade på etnicitet, kön, ålder, ras, religion, funktionshinder och sexuell läggning

Inkludering – att omfamna alla människor oavsett ras, kön, funktionshinder, medicinska eller andra behov

Jämlikhet – att alla människor har samma värde och ska behandlas likvärdigt, oavsett exempelvis kön, ursprung eller sexuell läggning.

**Reglab – ett forum för
lärande om regional
utveckling**

Eva Moe, Reglab

Ett forum för lärande om regional utveckling

REG
LAB

Kunskaps- och kompetensutveckling inom regional utveckling

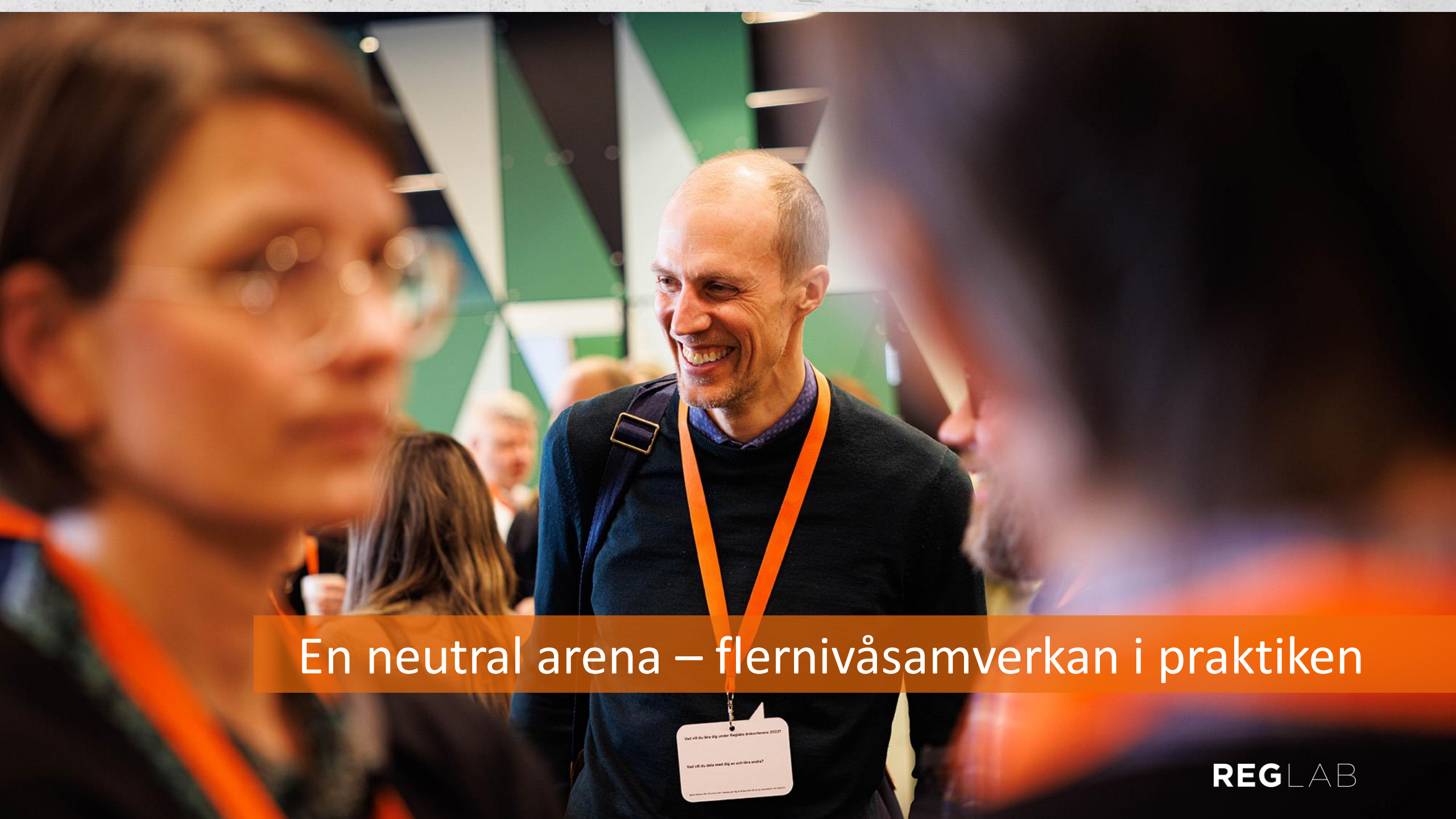

REGLAB

Ägare: Sveriges regioner, Tillväxtverket, Vinnova.

Projektägare och hemvist: SKR

A photograph of a man with a beard and orange lanyard, smiling and looking towards the left. He is wearing a dark blue sweater over a patterned shirt. The background is a blurred conference setting with other people and a green and white geometric wall. An orange banner is overlaid at the bottom.

En neutral arena – flernivåsamverkan i praktiken

REGLAB

Reglabs partner

SKR
Tillväxtanalys

ESF-rådet

Boverket

Myndigheten för yrkeshögskolan

Trafikverket

SCB

UKÄ

Folkbildningsrådet

Mälardalsrådet

Norrbottnens kommuner

Storsthlm

Boråsregionen Sjuhärads k.förb.

IF Metall

Distriktssentret (NO)

Sweco strategy

WSP Sverige analys & strategi

Ramböll management consulting

Oxford research

Nordregio

Centrum för kommunstrategiska studier, LiU

Centrum för regional analys, GU

Centrum för forskning om hållbar samhällsförändring, KaU

Institutionen för stad och land/SLU

Avdelning stadsbyggnad, Chalmers

Förvaltningshögskolan, GU

En väl fungerande modell för lärande och spridning

Arena för
utveckling

Lärande-
filosofi

Filosofi
för
ägarskap

Reglabs styrka

- Delaktigheten
- Nyttan
- Labbet – möjligheten att experimentera
- Nätverken – relationerna
- Flexibilitet – Reglab är pragmatiskt och obyråkratiskt
- Fokus på lärande
- En neutral arena

Lärprojekten

Nätverk

RUS

Analytiker

Fakta, teorier

Erfarenhetsutbyte

Studiecirklar

Årskonferens

Lärprojekt

Omvärldsspaning

Reflektion

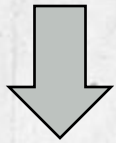
Provrums

REGLAB

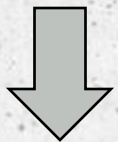
Reglabs aktiviteter 2024

- Årskonferens 2024 i Jönköping: Platsens betydelse (feb)
- Masterclass: Leda omställning – lärprojekt (avslutat).
- Hållbara livsmiljöer – lärprojekt (aug-jan)
- Den digitala regionen 2035 – lärprojekt (okt-maj).
- Nätverk: RUS-samordnare, Analytiker, Utvärdering
- Studiecirklar:
 - Den sjätte innovationsvågen (nov)
 - Trängd demokrati (dec)
- Årskonferens 2025: 12-13 mars i Sundsvall. Tema: Motståndskraft!

**1. Förslag på
aktiviteter från
medlemmarna**

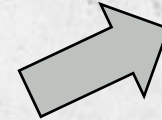
**2. Prioritering av
medlemsgruppen**

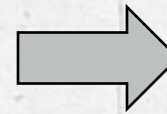
**3. Planering av
lärprojekt**

Genomförande

**Kunskap hos
individen**

**Kompetens att
göra bättre,
att göra nytt**

**Användning i
vardagen – nytta**

REGLAB

Clear Caches

Hej, Eva Moe

RUS-nätverket 23 maj

AI-dilemman i offentlig sektor

Masterclass: Leda omställning

REGLAB

www.reglab.se
www.reglab.se/play
Reglabs nyhetsbrev

REGLAB

Målkonflikter och synergier

Vad är en reell målkonflikt – och när handlar det i stället om synergier, som kan gynna flera utvecklingsmål? Det var en av flera svåra frågor som diskuterades under Reglabs avslutande workshop i Masterclass: Leda omställning. På programmet stod också ett fördjupande samtal om hur tjänsteorganisationen kan stödja den regionala politiken – tillsammans med Johan Wänström, forskare vid Linköpings universitet, Sara Nylund, v. ordf. i regionala utvecklingsnämnden i Västernorrland och Palle Lundberg, vd för SKR. Ett 50-tal chefer från hela landet har deltagit i Masterclass: Leda omställning, Reglabs första läroprojekt för mellanchefer och arbetsledare.

[Läs mer »](#)

Hur utvärdera RUSen?

Den 25 april är det dags för tredje träffen i Utvärderingsnätverkets serie om utvärdering av komplexa samhällsprocesser. Fokus denna gång är utvärdering av RUS, med rubriken: *Hur svarar vi på frågan: Hur går det?* Vi välkomnar deltagare både i RUS-nätverket och Utvärderingsnätverket! Anmäl dig senast 18 april.

[Läs mer »](#)

Åsa och bromsa samtidigt

Välkommen till Reglabs workshop *AI-dilemman i offentlig sektor* den 28 maj. Workshopen är ett samarbete mellan Reglab och forskare vid Karlstads universitet, och handlar om relationen mellan AI, demokrati och politik. I workshopen diskuterar vi dilemman som implementeringen av AI i offentlig sektor kan innebära.

Reglabs samtal

- Vi tar tillsammans ansvar för lärprocessen.
- Värdesätt olikhet – andras perspektiv.
- Var generös!
- Ha respekt för varandra och det du får höra i gruppen.

www.reglab.se

här insikten tar jag med mig från de

Skicka din insikt till Micke med e-post:
mikael.kring@ri.se

REG
LAB

**Mycket snack
&
mycket verkstad**

www.reglab.se/play

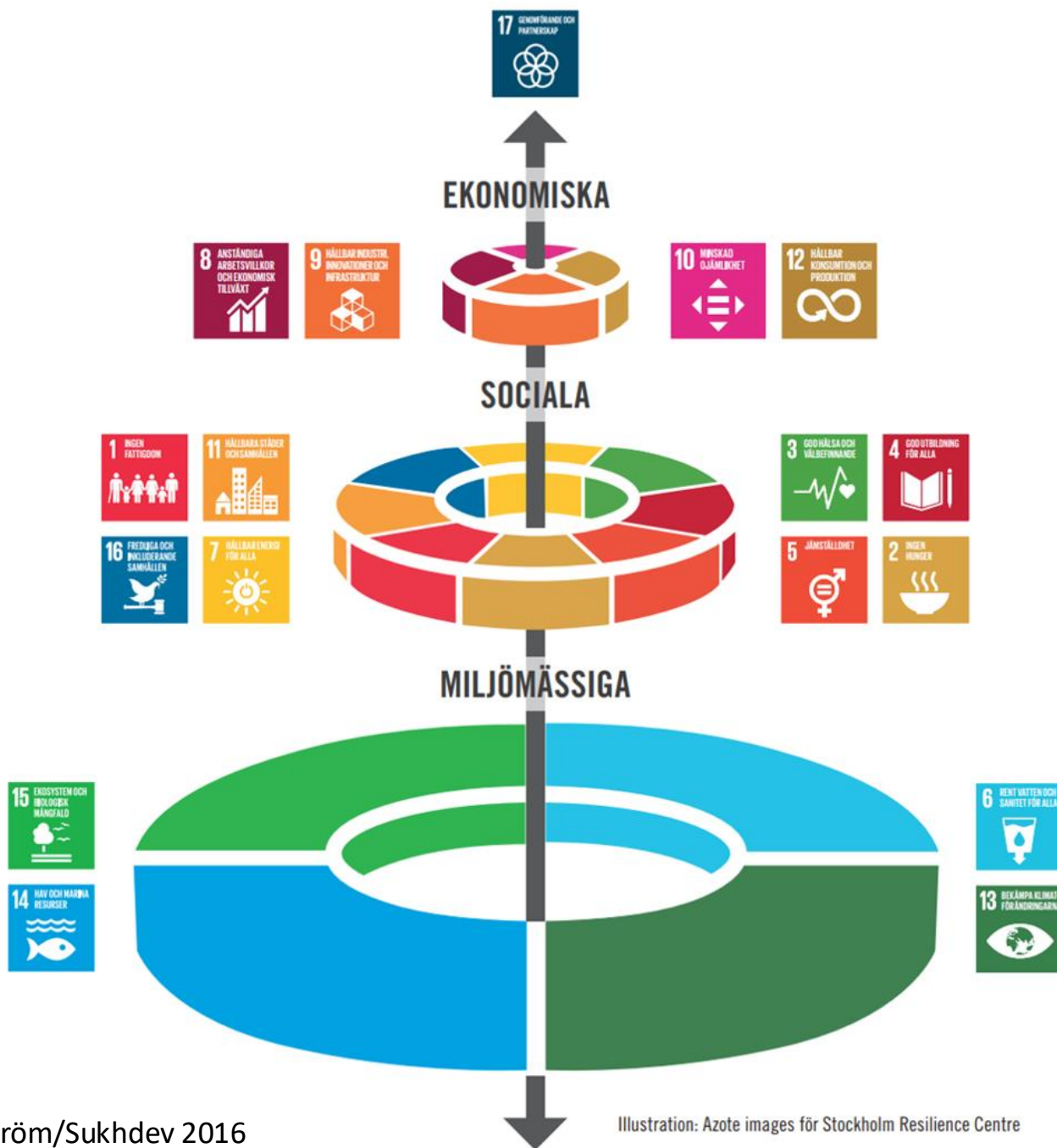
REGLAB

**Hållbar livsmiljö –
mål, begrepp och
utgångspunkter**

Jonas Frykman, Reglab

Hållbara livsmiljöer ska bidra till Agenda 2030

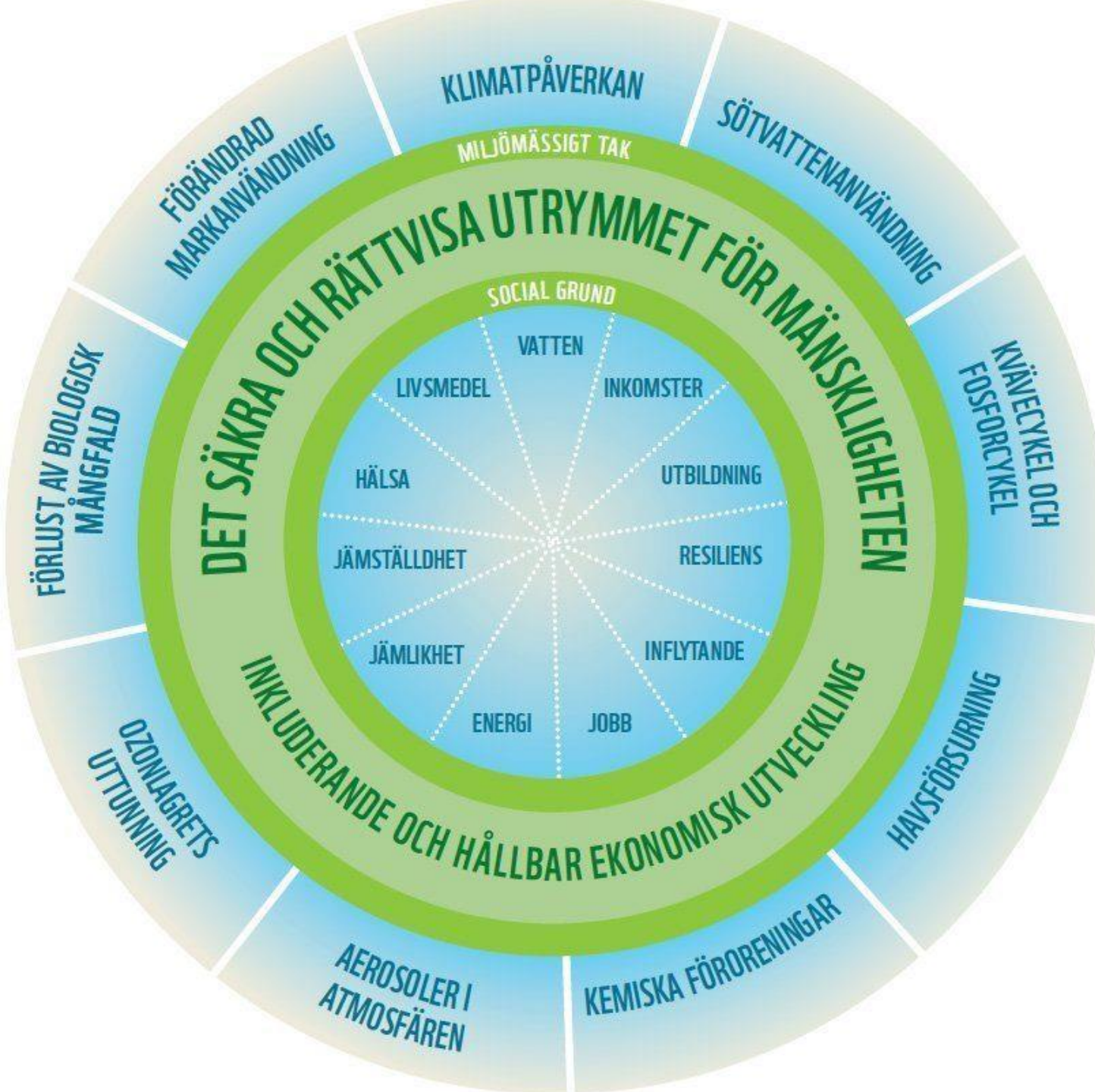

Miljömässig hållbarhet är ramen.
(inom ramen för planetära gränser)

Social hållbarhet är målet.
(tillgodose människors behov och rättigheter)

Ekonomisk hållbarhet är medlet.
(för utveckling och innovation)

Well-being economy är utformad för att gagna människor och planeten, inte för att människor och planeten ska gagna ekonomin.
(Well being alliance)

Munken kan hjälpa oss att utveckla socialt hållbara livsmiljöer inom ramen för de planetära gränserna.

Kate Raworth 2012

Illustration: Världsnaturfonden

REGLAB

Hälsa först! – för en hållbar livsmiljö

Hälsa uttrycks som ett allmänt intresse i 2 kap PBL (Plan- och bygglag 2010:900). Miljöbalken (1998:808) syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras ”**en hälsosam och god miljö**”.

Genom att sätta **människans hälsa och livsmiljö** i fokus i fysisk planering och förvaltning av det byggda – kan vi **lösa komplexa frågor**, nå stora **samhällsvinster** och samtidigt skapa lösningar som är **positiva** för ett **hållbart samhälle** i stort.

(Hälsa först! – för en hållbar livsmiljö, Boverket 2022)

Principer i Agenda 2030 av särskild betydelse för vårt arbete med hållbara livsmiljöer

Universell – agera lokalt/regionalt och bidra globalt

Integrerad och odelbar – holistiskt och tvärsektoriellt

Ingen ska lämnas utanför – de mänskliga rättigheterna

Regionerna kliver fram – men hur?

Service-
uppdraget

Bedriver verksamheter som tillgodoser medborgarna med utbildning, kultur, trygghet, hälsa, och transporter.

Demokrati-
uppdraget

Ger medborgarna inflytande genom allmänna val och dialoger under mandatperioden.

Samhällsutvecklings-
uppdraget

Utvecklar det geografiska territoriet där regionen stödjer och samarbetar med andra aktörer och medborgare för en hållbar livsmiljö.

”Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet”.

Flera mål som regionerna arbetar med är av betydelse för hållbara livsmiljöer

- Nationellt mål för Agenda 2030
- EU:s sammanhållningspolitik
- Regional utveckling
- Miljökvalitetsmålen
- Gestaltad livsmiljö
- Jämställdhet
- Folkhälsa
- Kultur
- Flera mål!?

Vad innebär hållbara livsmiljöer enligt Chat GPT?

En **hållbar livsmiljö** innebär att skapa och upprätthålla förhållanden som är **miljövänliga**, **ekonomiskt stabila** och **socialt rättvisa**, så att både **nuvarande och framtida generationer** kan leva gott.

Det handlar om att **balansera** behovet av att **använda resurser** med att **bevara naturen** och **säkerställa att alla människor** har tillgång till en **hälsosam och trygg livsmiljö**

Fikapaus! Vi ses igen kl 14.50

Hållbar livsmiljö i din organisation?

Dialog

Med utgångspunkt i din organisations styrdokument, till exempel RUS eller andra strategier:

I vilka sammanhang omnämns hållbar livsmiljö i din organisation? Är begreppet definierat och tydliggjort?

Reflektioner

Var något oväntat?

I vilka sammanhang bör begreppet vara del av din organisations mål och strategier?

**Nationella uppdrag
med relevans för
lärprojektet**

Tobias Lundberg, Tillväxtverket

Marie Karlsson, Vinnova

**Regionerna kliver
fram – vad kan vi lära
av regionala
exempel?**

Margareta Wandel, Region Östergötland

**Vad kan vi lära av
Dalarna, Kronoberg
och Skåne?**

Hannah Bauer Burton, Region Skåne

Eva Haraldsson och Camilla Ottosson, Region Kronoberg

**Linnea Hassis, Region Dalarna och Therese Lasses,
Länsstyrelsen Dalarna**

Vad kan du lära av andra regioner?

Del 1: Lyssna aktivt på berättelserna utifrån den av följande fem trådar du har fått:

1. Hur kliver regionerna fram?
2. Vad berikar/för samverkansprocesser framåt?
3. Vad hindrar samverkansprocesser?
4. Identifiera situationer där samverkansparters nämns?
5. I vilka sammanhang lyfts jämställdhet /jämlighet/mångfald/inkludering?

Skriv ned på post-it när du hör något relevant.

Del 2: Samtal i grupp, reflektion och inspelning (Koch 1-3 och Cornelis 4-5).

Middag! Vi ses kl. 18 på SKR.

LÄRPROJEKT
Hållbara livsmiljöer
– regionerna
kliver fram

God morgon!

Jonas Frykman, Reglab
Margareta Wandel, Region Östergötland

Ur programmet den 13 september, 2024

AI som verktyg i utvecklingsarbetet – teori och praktik

Regionerna kliver fram men hur?

Utveckla hållbara livsmiljöer med AI som kollega?!

Avslutning och gemensam utcheckning

Gemensam lunch

Inspiration, dialoger och praktiska övningar

Fikapaus ca 09.55 + småpauser

Vi avslutar med lunch 12.30

**AI som verktyg i
utvecklingsarbetet
– teori och praktik**

Micke Kring, Rise

Kaffe! Vi ses igen kl 10.25

**Regionerna kliver
fram – men hur?**

Margareta Wandel, Region Östergötland

Nationell strategi för hållbar regional utveckling

Utmaningar

- Miljöproblem och klimatförändringar
- Demografiska förändringar
- Ökade klyftor inom Sverige och EU

Vägledande för RUS

Strategiska områden

- Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd **i hela landet**.
- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling...
- Innovation och förnyelse, samt entreprenörskap och företagande ...
- Tillgänglighet ... genom digital kommunikation och transportsystem.

Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar:

- RUS
- Uppgifter inom ramen för EU strukturfondsprogram
- Länsplaner för regional transportinfrastruktur
- Mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet

Territoriellt perspektiv

- Analys av lokala och regionala förutsättningar och behov
- Samla intressenter
- **Regional fysisk planering** - Region Stockholm, Skåne och Halland
- övriga RUA kan ansöka

Uttalat huvudansvar för samverkan/samråd

- **TVV särställning** - dialog, samarbete och lärande - nationell, regional och lokal nivå.
- **Statliga myndigheter, LST** ska främja andra statliga myndigheters medverkan i sina områden, **lärosäten** ska samverka med omgivande samhället så kunskap och kompetens kommer till användning. (Ex i övrigt Vinnova, Boverket, Trafikverket, Folkhälsomyndigheten, Energimyndigheten, MUCF, Skolverket, Arbetsförmedlingen)
- **Kommunerna**, Lag på samordning med kommunerna, kommunerna har ingen skyldighet att medverka.
- **Näringslivet**, företag/branschorganisationer; varsel, retention och expansion. Kompetensförsörjning och SMART Specialisering,
- **Civilsamhället**, kultursamverkansmodellen, IOP, generell överenskommelse med regionala organisationer, idrottspolitiskplan, folkbildningen,

Finansiering:

Anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19

Övriga statliga anslag:

- för investeringar i regionala transportinfrastrukturen,
- stöd till de regionala kollektivtrafikmyndigheterna,
- anslagen till kulturportföljerna
- folkbildningsanslaget

”Fria” medel från egen region

Strukturfonderna – ERUF och ESF

Finansiären – engagemang och styrning

Utföraren – ett strategiskt val eller något vi "hamnar i"

Nätverkaren – att jobba genom och med andra

Kapacitetsbyggaren – den strategiska aktör vi vill vara men inte alltid lyckas realisera

Kunskapsutvecklare – statistik och analys för samsyn

Ägare av verksamhet – Kultur och utbildning.

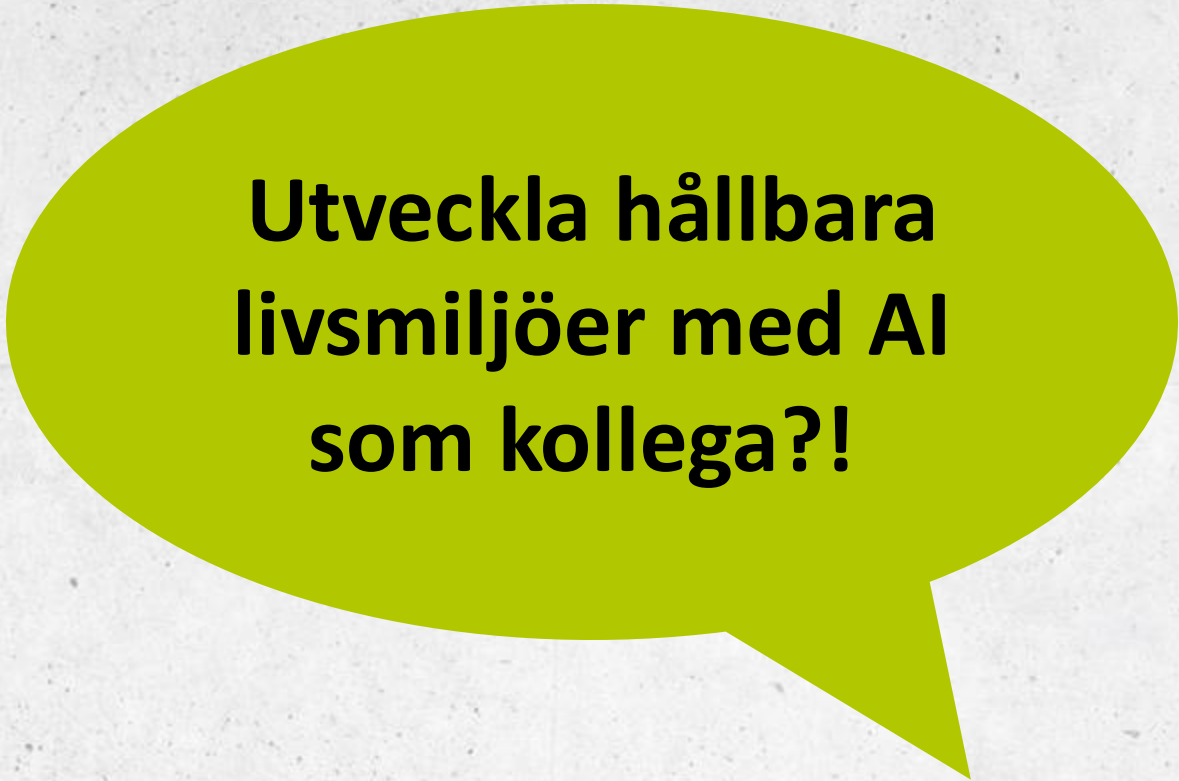
Regionerna 2019 och utvecklingsarbetet, SKR

Dialog: Den regionala rollen

Vilka roller har störst betydelse för regionens arbete med hållbara livsmiljöer?

**Utveckla hållbara
livsmiljöer med AI
som kollega?!**

Micke Kring, Rise

Utcheckning

Den här insikten tar jag med mig från de här dagarna!

Skicka din insikt till Micke med e-post:
mikael.kring@ri.se

Workshop 3: Hållbara livsmiljöer I hela regionen? För alla invånare?

- Vissa delar av landet växer snabbt, medan det i andra delar sker en utarmning med åldrande befolkning och arbetslöshet.
- Olika grupper och delar i regionen har olika förutsättningar, möjligheter och infrastruktur att ta del av välfärd och samhällsutvecklingen.
- Hur kliver regionerna fram?

Vi ses den 16 oktober kl. 13-15.30 på zoom.

Workshop 4. Gestaltad livsmiljö – i tider av samhällsomvandling

- Att samhällsomvandlingen innebär sociala, ekonomiska och miljömässiga utmaningar som kräver omställningskapacitet inom såväl samhällsservice som fysisk planering.
- Att i samhällen med hög tillväxt, industrialisering och/eller turism utveckla livsmiljöer där alla har förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön
- Hur kliver regionerna fram?

Vi ses den 21 november kl. 13-15.30 i ett hybridmöte från Luleå
(Obs! Preliminär tid)

Workshop 5. Investera i hälsa och välbefinnande

- Att utveckla livsmiljöer som är hälsosamma, inkluderande och sker inom miljömässiga ramar utan att lagar, ekonomisk kortsiktighet och organisatoriska stuprör står i vägen.
- Att styra och investera mot hållbara livsmiljöer trots att det är svårt eller omöjligt att mäta de direkta effekterna av åtgärderna och vem som vinner på investeringen.
- Hur kliver regionerna fram?

Vi ses den 10 december kl. 9-11.30 på zoom.

Workshop 6. Kunskap till handling

- Att driva utveckling och få ihop helheten när världen, landet och länet ständigt förändras.
- Att gå till handling och få genomslag för det regionala arbetet med hållbara livsmiljöer, trots målkonflikter mellan olika intressen internt, med staten, EU, kommunerna och andra aktörer.
- Hur kliver regionerna fram?

Vi ses den 22-23 januari i Stockholm, lunch-lunch.

Inför den 16 oktober

Hemuppgift

Fika med dina kollegor från lärprojektet och andra som är involverade. Vad har lärt er hittills och vilka andra kollegor bör ni involvera i ert fortsatta arbete med hållbara livsmiljöer?

Prata gärna med din chef om vilket uppdrag ni har när det gäller hållbara livsmiljöer. Hur kan erfarenheterna från lärprojektet spridas i organisationen?

Dokumentation på Reglabs webb:

www.reglab.se/projekt/hallbara-livsmiljoer

Särskild dokumentation från detta möte.

Anmälan: Inbjudan till workshop 3 kommer inom kort.

Lunch för alla kl. 12.30!

**Tack för
i dag!**

Vi ses digitalt
den 16
oktober!

Ett forum för lärande om regional utveckling

REG
LAB